

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Nepokoje na francouzských předměstích v roce
2005 v českém tisku (témata, označování,
kategorizace)**

Tomáš Baroch

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra sociologie

Studijní program Sociologie

Studijní obor Sociologie

Bakalářská práce

**Nepokoje na francouzských předměstích v roce
2005 v českém tisku (témata, označování,
kategorizace)**

Tomáš Baroch

Vedoucí práce:

PhDr. Pavel Sitek, Ph.D.

Katedra sociologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Obsah

1	ÚVOD	1
2	TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE	3
2.1	Popis zkoumaných událostí	3
2.2	Francouzská předměstí - Banlieues	5
2.3	Francouzská integrační politika	6
2.4	Symbolická moc jazyka a označování	7
2.5	Mediální konstrukce reality	9
2.5.1	Nastolování agendy	10
2.5.2	Priming	12
2.5.3	Framing	13
3	EMPIRICKÁ ČÁST PRÁCE	15
3.1	Výzkumný problém	15
3.2	Výzkumné otázky	15
3.3	Metoda práce	16
3.4	Konstrukce výzkumného vzorku	16
3.4.1	Sběr dat	16
3.4.2	Výběr médií	17
3.4.2.1	Deník Mladá fronta DNES	17
3.4.2.2	Deník Právo	18
3.4.2.3	Hospodářské noviny	19
3.4.3	Redukce výzkumného vzorku	19
3.4.4	Metodologie	20
4	ANALYTICKÁ ČÁST	22
4.1	Interpretace dat výzkumného vzorku	22
4.2	Témata	23
4.2.1	Přistěhovalectví	23
4.2.2	Chudoba	24

4.2.3	Integrační politika	25
4.2.4	Škody.....	27
4.2.5	Politický boj.....	28
4.2.6	Náboženství.....	30
4.2.7	Odlišná kultura.....	31
4.3	Aktéři.....	32
4.3.1	Výtržník.....	32
4.3.2	Imigrant.....	33
4.3.3	Muslim	33
4.3.4	Mladík	34
5	ZÁVĚR.....	35
6	SEZNAM LITERATURY.....	38
7	RESUMÉ	42
8	PŘÍLOHY.....	43

1 ÚVOD

Předkládaná bakalářská práce se zabývá nepokoji na francouzských předměstích v roce 2005, konkrétně jejich mediálním obrazem vytvářeným v českém celostátním tisku a označováním aktérů, kteří se na nepokojích podíleli. Z českého tisku se potom tato práce zaměřuje na deník Mladou frontu DNES, deník Právo a Hospodářské noviny. Deníky byly zvoleny tak, aby zastupovaly pravicový i levicový pohled na svět a mohl být odhalen celkový obraz zkoumaných událostí pro českého čtenáře. Analyzované články byly vybrány v období od 27. října 2005, kdy nepokoje ve Francii vypukly, až do 30. listopadu 2005, necelé dva týdny po odvolání mimořádných bezpečnostních opatření, která Francie kvůli těmto událostem přijala.

Tato bakalářská práce bude mít následující strukturu. V úvodu nastíním strukturu a cíle práce. Poté se budu věnovat výzkumu, který je rozdělen na tři části – část teoretickou, empirickou a analytickou.

V teoretické části nejprve popíšu zkoumané události, lokality, na kterých se nepokoje odehrály a symbolickou moc jazyka při veřejném označování jedinců. V teoretické části je také zahrnuta teorie mediální konstrukce reality a jednotlivé koncepty, které přispívají k utváření mediálního obrazu událostí.

V druhé části práce blíže popíšu zkoumaný problém a způsob, jakým jsem k danému tématu přistupoval. Představím výzkumné otázky a metodu práce, pomocí které na ně budu hledat odpovědi. Zaměřím se na konstrukci výzkumného vzorku, popíšu sběr dat, důvody a způsob jejich redukce a představím jednotlivé deníky a důvody, proč jsem je do své práce zahrnul. V empirické části také bude popsána obsahová analýza, jako metodologie této práce.

V analytické části přistoupím k interpretaci dat výzkumného vzorku. V několika kapitolách postupně představím, jaké kategorie jsem si v rámci

mé analýzy definoval a jakým stylem jsem do nich články zařazoval. Poté jednotlivé kategorie blíže popíšu. Nejdříve přiblížím analytickou část týkající se témat, která pronikala do českého tisku a druhou část věnuji označování aktérů nepokojů. Jednotlivé kategorie doplním o výsledky, ke kterým jsem došel a podložím je citacemi vybranými z deníků. V závěru shrnu zjištěné výsledky a na jejich základě popíšu vytvářený obraz nepokojů.

2 TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE

2.1 Popis zkoumaných událostí

Nepokoje na francouzských předměstích, kterými se tato práce zabývá, se odehrály v období mezi 27. říjnem, kdy vypukly, a 17. listopadem 2005, tedy dnem, kdy vláda oficiálně oznámila, že se hladina násilností vrátila do normálu a zrušila všechna nařízení, která byla v průběhu tohoto období nařízena. Hlavními znaky zmíněných nepokojů se stalo na jedné straně hromadné zapalování osobních automobilů a na druhé straně útoky na veřejné instituce, jako například školy, nákupní centra, veřejné sportoviště nebo autobusy veřejné hromadné dopravy Francie (Wieviorka 2005). Nepokoje odstartovala smrt dvou mladíků prchajících před policií. Smrt zapříčinil zásah elektrického proudu poté, co se snažili ukrýt v trafostanici v Clichy-sous-Bois, severním předměstí Paříže, odkud oba mladíci pocházeli (Wihtol de Wenden 2005). Zpráva vyvolala obrovskou vlnu nevole ze strany mladých lidí žijících na tomto předměstí a byla podnětem k prvním útokům na veřejnou správu, konkrétně na policii a hasiče zasahující na tomto předměstí dne 27. října 2005. Vzbouřenci byly především mladí lidé ve věku 12 až 25 let, přičemž zhruba polovina zatčených během trvání násilností byla mladších 18 let (Roy 2005). Nepokoje se během několika následujících dní postupně rozšířily z prvotního ohniska, tj. předměstí Paříže Clichy-sous-Bois nejprve do okolí Paříže a později také do dalších velkých francouzských měst jako byly Marseille, Dijon, Rouen nebo Toulouse. Každou noc byly zapalovány mladými vzbouřenci stovky automobilů a situace se stala natolik napjatou, že vláda po deseti dnech trvání nepokojů vyhlásila výjimečný stav a přistoupila k zákazu vycházení, zaměřeném především na děti a mladistvé (Wieviorka 2005).

Sociologové však poukazují na fakt, že nepokoje v roce 2005 nelze brát jako jedinečnou záležitost, která v historii Francie nemá obdoby.

Naopak, jak říká francouzský sociolog Michel Wieviorka, musíme nahlížet na tyto události ze širšího sociohistorického hlediska. Podobný druh násilností ve městech můžeme podle Wieviorky pozorovat již nejméně od sedmdesátých let minulého století, kdy mladí často provozovali tzv. „rodeo“, což bylo označení pro zábavu mladých obyvatel předměstí, při níž byl ukraden automobil. Před zraky obyvatel jejich „*cité*“ s ním mladíci závodili a automobily následně zapálili a zmizeli. Někdy byli také obviňováni novináři, že mladíky povzbuzují nebo jim dokonce platí v zájmu přinesení co možná nejlepších fotografií do svých redakcí (Tamtéž).

Další vlny nepokojů se odehrály během osmdesátých a devadesátých let, nejvýrazněji byly v médiích popisovány četné nepokoje na předměstích Minguettes a Vaux-en-Valin (oboje předměstí Lyonu) v letech 1981, 1983 a 1991, které jsou spojovány s bojem o rovnoprávnost, nezávislé na etnickém původu. Tyto zprávy také zobrazovaly vypálené automobily, rabování a přistěhovalce (Kastoryano 2006). Příčiny vzpour v této době byly svými sociálními komponenty velmi blízké příčinám nepokojů v roce 2005.

Osmdesátá léta jsou spojována ve Francii s následky ekonomických změn probíhajících v 70. letech tj. konec klasických fordistických odvětví práce, strukturální nezaměstnaností zasahující především nekvalifikované pracovníky a sociálním vyloučením. Zároveň s rasismem, neboť do francouzského veřejného prostoru pronikají potomci prvních přistěhovalců (Sitek 2012: 51).

Dalším aspektem nepokojů v roce 2005, na něž Wieviorka upozorňuje, je slovní označování mladých vzbuřenců. Tehdejší ministr vnitra Nicolas Sarkozy veřejně mluví o „*racaille*“, tedy „sebrance a chátře“¹, která útočí na mladé lidi stejné barvy pleti a hovoří o nutném odstranění této „sněti“.

¹ Na tomto místě uvádím překlad, který byl nejčastěji využíván v analyzovaných denících. Často se objevil také výraz „špína“ nebo „lůza“.

Tyto výrazy se staly velmi populárními mezi stoupenci pravicových a krajně pravicových sdružení a byly vnímány mládeží z problémových čtvrtí jako diskriminující a stigmatizující pro všechny z nich, nikoli pouze pro jednotlivé delikventy participující na veřejných nepokojích (Wieviorka 2005).

2.2 Francouzská předměstí - Banlieues

Nepokoje se v roce 2005 ve Francii odehrály především na předměstích velkých měst. Tyto lokality se označují ve francouzštině slovem *banlieues*. „Termín *banlieues* je označení pro předměstí a původně neznamena nutně vyloučenou lokalitu. Nicméně od 80. let 20. století jsou jimi označovány právě „problémové“ lokality na periferii velkých měst, kde žijí převážně původní imigranti z oblasti severní Afriky“ (Toušek 2007). Tato sídliště se začala stavět v 50. a 60. letech, kdy bylo potřeba vyřešit nedostatek bytů. Sídliště byla určena především pro repatriované Alžírany bojující za Francii v Alžírské válce a přistěhovalce z bývalých francouzských kolonií (Radačičová 2005). Od roku 1945 do poloviny 70. let bylo ve Francii období ekonomického růstu, a proto stát podporoval přistěhovalce za účelem získání pracovní síly. V rámci této potřeby byli najímání hostujících dělníci z ekonomicky méně rozvinutých států jižní a jihovýchodní Evropy, ale především z Maroka, z Turecka a států severní Afriky (Chaloupková – Šalamounová 2006: 59). Původně byla tato sídliště stavěna pro francouzskou střední třídu. Ta z těchto lokalit odešla kvůli vlastní rostoucí životní úrovni, ale také právě kvůli vlně příchozích imigrantů (Toušek 2007). V roce 1973 vypukla ve Francii ekonomická krize, která zasáhla v první řadě nekvalifikované dělníky žijící na těchto předměstích a vysoká nezaměstnanost vedla postupně k vytvoření odloučených lokalit (Radačičová 2005). Velká část migrantů, kteří do Francie přišli za prací, se již však nechtěla vracet do zemí svého původu a naopak k sobě začali přivádět členy svých rodin (Chaloupková

– Šalamounová 2006: 59). Některá velká města přijala plány na jejich urbánní změny, což však vedlo pouze k přelivu lidí zasažených chudobou do jiných departmentů, kde se situace ještě zhoršila. Předměstí jsou tedy charakteristická pro svou vysokou míru nezaměstnanosti, kriminality a obyvatelé těchto sídlišť jsou především imigranti ze severní Afriky. Obyvatele předměstí však nelze označit za komunitu, jedná se o velmi různorodou skupinu, jejíž identita nebyla utvářena žádným společným znakem jako například vyznáváním islámu (Toušek 2007).

Tímto problematickým odsunutím a izolací přicházejí přistěhovalci o možnost asimilovat se do majoritní francouzské společnosti, která je založena na rovném zacházení se všemi jejími členy (viz kapitola 2.3). Všechny tyto problémy stojí v pozadí nepokojů, neboť jak upozorňuje Toušek, lidé, kteří za nepokoji stáli, byli teenageři, kteří v prostředí této chudoby vyrůstali. *„Neznají pracovní návyky, neboť jejich rodiče či prarodiče přišli o práci koncem 70. let a jsou frustrováni z druhořadého postavení ve společnosti. Jednou z mála cest, jak mohou uspokojovat vlastní aspirace je kriminální jednání“* (Toušek 2007).

2.3 Francouzská integrační politika

Jedním z témat obsažených v mé práci je integrační politika Francie, proto ji v této kapitole stručně představím.

Národní integrace je podle Barši proces, *„jímž se etnické, místní a jiné skupiny roztavují v oddělených společnostech politicky organizovaných do národních států“* (Barša 2003: 209). Národní integraci můžeme nahlížet jednak ze širšího hlediska jako součást sociálních a ekonomických dějů a jednak jako důsledek záměrných politik státu (Tamtéž).

Pro Francii je typickým přístupem k řešení imigračních otázek a přístupu k přistěhovalcům asimilační model. V rámci tohoto modelu

jsou přistěhovalci pojmáni jako stálí a rovnoprávní členové společnosti, ovšem za podmínky, že se plně asimilují do majoritní kultury a „*učiní z příslušnosti k občanskému národu jedinou politicky relevantní formu své kolektivní příslušnosti*“ (Baršová – Barša, 2005: 36). Tato potřeba, aby imigranti upustili od své vlastní kultury a přijali francouzskou kulturu za svou, vychází z toho, že model je založen na celistvosti a její nedělitelnosti, tudíž vše, co by mohlo být příčinou ke štěpení jejího veřejného prostoru, musí být odsunuto do soukromého. Ve veřejném prostoru by se proto neměl objevovat žádný etnický či náboženský lobbying. Propojení asimilační politiky a kultury je v tomto modelu patrné, neboť tvrdí, že univerzální hodnoty jsou zakořeněné i v obecné francouzské kultuře, nejen v politickém nastavení země. Obecné lidství, jak ho popisuje tento model, tedy nepřipouští odlišnosti. Jednotlivé vyjímající se rysy nebo stanoviska jednotlivců či skupin se mu musí podřídít (Tamtéž: 42-43).

Jedním z takových příkladů asimilace do francouzské obecné kultury je zákon, vydaný francouzskou vládou v roce 2004, který zakazuje nošení nápadných náboženských symbolů na druhém stupni základních škol a státních gymnáziích. Těmito symboly jsou především myšleny islámské šátky, sikske turbany, židovské kipy, nebo nadměrné křesťanské kříže (Tamtéž: 184).

2.4 Symbolická moc jazyka a označování

V centru mého zájmu této práce je popsání způsobu, jakým byli označováni a kategorizováni aktéři nepokojů. Z tohoto důvodu je potřeba zaměřit se také na jazyk a jeho symbolickou moc, kterou ve svém díle rozpracoval jako první Pierre Bourdieu.

Používání jazyka hraje z pohledu sociologie velkou roli v mocenských vztazích, neboť „*ten, kdo disponuje mocí veřejně pojmenovávat ostatní, přispívá zásadním způsobem k vytváření jejich*

individuální a kolektivní identity, a směřuje tedy i smysl jejich existence“ (Noiriel 2012: 53). K existenci různých skupin přispívají všichni, kdo mají privilegium hovořit za ostatní a to tím způsobem, že je veřejně pojmenovávají na veřejných místech. Lidé, kterým je tato možnost umožněna, mohou definovat problémy a nastolovat témata, o kterých musejí všichni hovořit (Tamtéž: 55). Z tohoto důvodu je relevantní zaměřit se na označování a kategorizaci, neboť „veřejný diskurs tak umožňuje vytyčit linii mezi realitami zviditelňovanými přede všemi, a to jednoduše pouze tím, že jsou oznámeny, a mezi realitami, které zůstávají neviditelné, protože neopouštějí sféru „soukromého“ jazyka“ (Noiriel 2012: 53).

Tímto způsobem dochází zároveň k vytváření individuální a kolektivní identity a tvoření stereotypních kategorií. Zaměřím se na konkrétní stereotypní kategorizování lidí do dichotomických kategorií „my“ a „oni“. Stereotypy, které nám pomáhají v orientaci ve světě, jsou právě zdrojem, který vytváří toto protikladné zařazování. Kategorií „my“ rozumíme skupinu, k níž sami patříme a rozumíme všem jejím problémům. Naopak kategorie „oni“ je souhrnné označení lidí, kteří do naší skupiny nepatří. O této skupině máme většinou jen vágní představu, a proto příliš nerozumíme jejímu chování. *„V domněnkách o ní nás navíc utvrzuje naše podezření, že "oni" vůči "nám" mají stejné výhrady a cítí stejné obavy“ (Bauman 2004: 43). Do kategorie „oni“ jsou většinou z těchto důvodů zařazováni cizinci a odlišné etnické skupiny. S kategorií „oni“ jsou spojené velmi negativní konotace, které kategorii „my“ nejsou vlastní a důrazně se proti nim vymezuje. Skrze tento proces dochází k vytváření identity. „Cizí skupina je přesně onou imaginární opozicí, jíž k sobě vlastní skupina potřebuje pro svou identitu, soudržnost, vnitřní solidaritu a emocionální jistotu. Ochota spolupracovat v rámci hranic vlastní skupiny tedy potřebuje jakousi oporu v podobě odmítnutí spolupráce s protivníkem“ (Tamtéž).*

V rámci mé práce jsou kategorie „my“ a „oni“ důležité především při

zkoumání pojmenování aktérů nepokojů. Obecně lze říci, že na úrovni politicko-mediálních diskursů ve Francii je kategorie „my“ automaticky spojována s „my Francouzi“. Tato skupina pak přímo stojí proti lidem zařazeným do skupiny „oni“, o kterých můžeme mluvit také jako o „oněch přistěhovalcích.“ *„Do této skupiny jsou však zahrnováni i jejich potomci, kteří často disponují francouzským státním občanstvím a jsou tedy oficiálně také Francouzi“* (Sitek 2011: 37).

Nejvýraznější osobou, která v tomto případě pronikala do českého tisku, byl Nicolas Sarkozy, tehdejší francouzský ministr vnitra, který označil opakovaně vzbouřence za *racaille*, tedy lůzu, sebranku a chátru, prosazoval nulovou toleranci s výtržníky a sliboval vyhoštění všech nelegálně žijících přistěhovalců ve Francii. Tato slova jsou názorově blízká rétorice Národní fronty, což Noiriel spojuje s populistickým používáním slovního spojení národní identita v prezidentské kampani Nicolase Sarkozyho a označil tento postup za *„osvědčený recept na zisk volebních hlasů“* (Noiriel 2012: 139). Národní identita byla v jeho kampani stavěna do opozice proti tomu, co je nebezpečné. Nebezpečím, které v jeho optice a rétorice zastupovali imigranti, tak přímo přispíval k zařazování přistěhovalců do kategorie „oni“ v očích francouzské veřejnosti.

2.5 Mediální konstrukce reality

Cílem této práce je odhalení obrazu, který vytvářela česká média, respektive celostátní tisk, o aktérech nepokojů ve Francii v roce 2005 a proto v této kapitole nastíním mechanismy fungování mediálního světa a jeho vliv na konstrukci reality. Při popisu konstrukce reality vycházím z prací autorů Thomase Luckmana a Petera L. Bergera. Podle tohoto konstruktivistického paradigmatu je sociální realita pojímána jako výsledek lidské činnosti, namísto předem existující skutečnosti. Realita je

tedy vytvářena sociálně, je utvářena v myšlenkách členů společnosti a prostřednictvím jejich činností je udržována jakožto reálná. Potom můžeme každodenní realitu prezentovat jako její výklad lidmi, pro které má „*subjektivní význam jako určitý logicky soudržný svět*“ (Berger, Luckmann 1999: 25). Lidé tak produkují svůj vlastní sociální svět a přehlíží, že je právě výsledkem jejich vlastní konstrukce a vnímají ho jako objektivní realitu (Reifová 2004a: 278). Důležitou roli pro zakotvení tohoto konstruktů hraje jazyk, prostřednictvím něhož lidé pojmenovávají skutečnosti a vztahy mezi nimi, neboť každodenní realita, kterou autoři vnímají jakožto realitu v pravém slova smyslu, je uspořádáním předmětů sdíleným s ostatními členy společnosti a dochází tak k její objektivizaci a stvrzení existujícího řádu. Prostřednictvím jazyka dochází k legitimizaci institucí, vysvětlení významu a ospravedlnění jejich existence (Berger, Luckmann 1999: 26 - 30). V průběhu socializace člověka je důležité, aby jedinec instituce objektivně chápal a zároveň přijal za své. Zde se ukazuje význam masových médií, které se na této socializaci a stvrzování reality v moderní společnosti podílejí a ovlivňují naše konstruování objektivního světa. „*Média patří k základním institucím podílejících se na ustavování společenského řádu a dané společenské uspořádání stvrzují jako dané*“ (Tamtéž: 40).

2.5.1 Nastolování agendy

Média mají schopnost konstruovat realitu, jak jsem se snažil přiblížit v předchozí kapitole. Na způsob a mechanismy, skrze které tato konstrukce probíhá, se zaměřím v této části práce při popisu teorie nastolování témat (agenda-setting).

Základem této práce je analýza vybraných deníků českého celostátního tisku. Cílem je zjistit, jakým způsobem v nich byli označováni a kategorizováni aktéři nepokojů ve Francii v roce 2005, jaké detaily o nich pronikaly do českého mediálního diskursu, jaká významnost jim při

této události byla prisuzována společně s nejdominantnějšími tématy, které se v článkách objevovaly. Výsledky analýzy nám podle teorie o nastolování agendy ukážou, jakým způsobem média situaci prezentovala a jak chtěla, aby o ní lidé uvažovali, neboť podle McCombsa masová média utváří veřejné mínění, spíše než by ho věrně odrážela (McCombs 2009: 35).

Média mají schopnost „*exponovat určité události a současně určovat pořadí důležitosti exponovaných událostí, jež tvoří součást veřejného prostoru*“ (Reifová 2004b: 16). Teorie nastolování agendy se zabývá důvody, proč se některé informace stávají součástí veřejné debaty, zatímco jiná jsou opomíjena a zároveň některá témata jsou veřejností vnímána jako důležitější nebo závažnější než ostatní (Jirák – Köpplová 2007: 183). Odpovědi můžeme nalézt u Burtona a Jiráka (2001), kteří říkají, že zpráva je konstruována stejně jako jakékoli jiné sdělení a tato konstrukce má svá zažitá a kulturně vyžadovaná pravidla. Těmto pravidlům podléhá především výběr událostí stávajících se předmětem zájmu médií a způsoby jejich následného zpracování (Burton – Jirák 2001: 238).

Metafora obsažená v názvu teorie souvisí s tím, že masová média jsou schopna mediální agendou vkládat témata a významnost zpráv v nich obsažených do agendy veřejné. „*Média, ať už přímo nebo nepřímo, ovlivňují představy, přesvědčení, postoje, hodnoty a chování příjemců*“ (Tamtéž: 347). Trampota dodává, že média výběrem a zařazováním témat do svých obsahů, při kterém některá témata vypichují častěji a jiná opomíjejí, určují, co budou jejich čtenáři vnímat jako důležité. Nepřikazují však lidem přímo, co si mají myslet, jen jim dávají podněty, nad čím přemýšlet (Trampota 2006: 113).

Pro představu aplikuji teorii na můj výzkum. Při referování o událostech na předměstích francouzských měst, které jsou předmětem

této práce, mohou média utvářet jejich obraz prostřednictvím toho, jakému tématu se budou ve svých článcích věnovat více a jakým tématům jen okrajově. Pokud například bude v mediální agendě velmi často popisována chudoba ve spojení s předměstími, nastolí toto téma do veřejné agendy a lidé ho začnou vnímat jako jedno z nejdůležitějších témat doprovázející nepokoje.

Na základě této teorie tedy můžeme říci, že „*krok od mediálního vymezení témat k širšímu formování názorů není nikterak veliký*“ (McQuail 1999: 392). Nastolování témat však nemusí být nutně výsledkem zamýšlené strategie, ale může se tak stát i na základě nevědomého procesu utvářeného například omezením času, který má autor článku vymezen na jeho zpracování. Na tomto základě můžeme říci, že zpravodajská média nefungují jako pouhé zrcadlo reality, ale realitu filtrují, dávají jí tvar a podobu (Trampota 2006: 113). V rámci mediální agendy existují mechanismy, které na její působení mohou mít vliv. Jedná se o zdůrazňování (priming) a rámcování (framing).

2.5.2 Priming

Předchozí kapitolu věnovanou teorii nastolování agendy, podle níž mají média moc přisoudit nějakým tématům důležitost, doplním teorií Primingu, spočívající ve zdůrazňování vybraných témat a jejich jednotlivých atributů. Zatímco nastolování agendy ovlivňuje příjemcovo vnímání důležitosti témat, priming v návaznosti na ní vede ke změnám jeho postoje k danému tématu (Wanta 1997: 86).

Jedná se tedy o tzv. vypíchnutí, přispívající k vytvoření názoru čtenáře na zobrazované téma. V rámci mediálního obsahu dává priming určitá vodítka, usměrňující vnímání významu čtenářem. Takové prvky mohou být například zdůraznění specifických podrobností události či popsání vlastností aktéra. Při zkoumání primingu zjišťujeme, co médium

zdůrazňuje při referování o dané události a jakými prostředky (Trampota 2006: 124).

V první řadě priming skrze organizační ideu ve zpravodajských obsazích nahrazuje kontext a předkládá význam vybraných témat skrze mechanismy výběru, vyloučení, upřesnění nebo zdůraznění určitých atributů události (Škodová – Červenka 2008: 72). Výběr aspektů skutečnosti a jejich zdůrazňování vede k tomu, že dochází ke specifickým příčinným interpretacím, morálním hodnocením a případně může být předkládáno i navrhované řešení problému (Entman 1993: 55). Priming je důsledkem nastolování agendy, neboť například v rámci posuzování politických jednání veřejnost hodnotí dění či jednání podle témat nastolených do veřejné agendy (Škodová – Červenka 2008: 74). Pokud média pokládají důraz na některé téma, může to vyvolat u publika, které zprávy přijímá, dočasné zvýšení dostupnosti postojů (Tamtéž: 37).

V rámci mého výzkumu mají podle této teorie média moc například ovlivňovat postoje lidí k aktérům nepokojů tím, že budou citovat obyvatele předměstí, kteří si stěžují na diskriminaci ze strany státu a čtenář na ně poté bude nahlížet jako na oběti systému spíše než na výtržníky, kteří tento systém narušují.

2.5.3 Framing

V rámci zdůrazňování tématu musí být téma určitým způsobem zarámováno, tedy být mu přidělen význam v rámci, kterému příjemci budou rozumět. „*Událost, která jedinci nemusí být známa, je zasazena do kontextu, definována a je určován její význam*“ (Škodová - Červenka 2008: 30). Tento proces označuje v literatuře koncept Framingu. Zarámování tématu spočívá ve výběru některých aspektů vnímané reality a jejich vyzdvihnutí v komunikovaném textu. Tím se posiluje kauzální interpretace problému, hodnocení a řešení popisovaných událostí (Entman 1993: 52).

Zarámování tématu můžeme rozdělit na epizodické nebo tematické. Epizodické zarámování spočívá v prezentaci veřejných témat skrze konkrétní prvky a příklady (Trampota 2006: 123). Při epizodickém rámování témat se v mé práci může jednat například o zarámování tématu vysoké nezaměstnanosti na předměstích, kdy v článcích bude popisován příběh konkrétního člověka nacházejícího se v této situaci, počínaje od samotné ztráty zaměstnání přes vliv na jeho další život, až k východiskům a způsobům jeho vypořádání se s tímto problémem v dané lokalitě

Témata mohou být také při rámování vkládána do širšího kontextu. Takové rámování se nazývá tematické (Tamtéž). V návaznosti na předchozí uvedený příklad by tematické rámování zahrnovalo zveřejnění oficiálních statistik o nezaměstnanosti v problémových lokalitách, snahy jeho řešení apod.

Na uvedených argumentech lze vidět, že rámování souvisí s procesem mediální konstrukce reality. Nesmíme však zapomenout, že publikum není nekritickým pasivním příjemcem předkládaných obsahů. Není zcela jasné, jaký je vztah mezi žurnalistickým rámováním zpracovávaného obsahu a objevem podobností v zarámované informaci u publika (McQuail 1999: 388).

3 EMPIRICKÁ ČÁST PRÁCE

3.1 Výzkumný problém

Cílem výzkumu je zjistit, jaký mediální obraz byl prostřednictvím výběru a prezentace zpráv českým tiskem konstruován o aktérech nepokojů na předměstích francouzských měst, proběhlých v roce 2005. Hlavním cílem je zjistit, jaká témata v této souvislosti pronikala do českého celostátního tisku nejčastěji, jakým způsobem byli lidé podílející se na nepokojích kategorizováni a jaká jim byla přidělována označení. Na základě obsahové analýzy tří českých deníků, konkrétně Mladé fronty DNES, deníku Právo a Hospodářských novin, se pokusím na tyto otázky odpovědět. Tyto tři deníky byly vybrány na základě jejich názorové odlišnosti, neboť Mladá fronta DNES je odborníky přiřazována spíše inklinací k pravici (Čulík 2002: 2), Hospodářské noviny jsou pravicovým deníkem a deník Právo můžeme označit za levicové periodikum (Tamtéž).

3.2 Výzkumné otázky

V rámci mého výzkumu jsem si definoval dvě hlavní výzkumné otázky.

První výzkumnou otázkou bylo:

Jaká témata se nejčastěji objevovala v českém tisku v souvislosti s nepokoji ve Francii v roce 2005?

Druhou výzkumnou otázkou jsem zaměřil na aktéry nepokojů. V tomto případě mě zajímalo:

Jakým způsobem český celostátní tisk referoval o aktérech nepokojů ve Francii v roce 2005?

3.3 Metoda práce

Odpovědi na dané výzkumné otázky se pokusím nalézt pomocí kvantitativní obsahové analýzy vybraných novin a její následnou kvalitativní interpretací. Definoval jsem si výzkumné kategorie pro jednotlivé otázky výzkumu, do nichž jsem následně zařazoval a třídil články z vybraných deníků. Kódovací jednotkou pro tento výzkum bude celý článek.

3.4 Konstrukce výzkumného vzorku

3.4.1 Sběr dat

Data pro tento výzkum byla sebrána z elektronické databáze ANOPRESS². Tato databáze byla využita, neboť shromažďuje a jsou v ní obsaženy kompletní texty novinových a časopiseckých článků vycházejících v České republice od roku 1996. Databáze je volně přístupná ze studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje a umožňuje vyhledávat prostřednictvím rozšířeného formuláře klíčová slova i s jejich vyskloňovanými tvary a to v plných textech článků v námi určeném období a konkrétních periodicích.

Jako klíčová slova, podle kterých byly do této práce vyhledávány a vybírány články, byla zvolena slova „*nepokoje*“ a „*Francie*“ ve všech svých gramatických tvarech. Tato slova byla vybrána z důvodu jejich obecnosti tak, abych již při vyhledávání článků nevkládal vlastní předpoklady nalezených specifik událostí do výzkumu. Novinové články byly v databázi vyhledány a rozděleny podle jednotlivých periodik zvlášť a byly generovány v období od 27. října 2005, kdy nepokoje ve Francii vypukly, až do 30. listopadu 2005, tedy ještě necelé dva týdny po odvolání mimořádných bezpečnostních opatření, která byla ve Francii kvůli těmto událostem nastolena. Celkový počet takto získaných článků

² Dostupné na <http://www.anopress.cz>

byl 176. Nejvíce článků bylo nalezeno v Mladé frontě DNES, konkrétně 84. V deníku Právo bylo vygenerováno 50 článků obsahujících konkrétní slova a v Hospodářských novinách 42.

3.4.2 Výběr médií

Pro tento výzkum byly zvoleny nebulvární celostátní deníky Mladá fronta DNES, Hospodářské noviny a Právo. Z jejich společné charakteristiky celostátního deníku je možné vyvodit, že v závislosti na teorii mediální konstrukce reality mají největší potenciál utvářet realitu občanů České republiky, neboť mají univerzální charakter a proto mají širokou čtenářskou základnu. Tyto deníky byly vybrány také z důvodu jejich názorové odlišnosti, neboť jak tvrdí *teorie politického paralelismu*, každé médium inklinuje k určitému politickému proudu, přestože se prezentuje jako nezávislé. To vychází z jejich svázanosti s politickými hodnotami, způsobené „rutinou shromažďování informací, stylem náboru novinářů a sdílenými ideologickými předpoklady veřejnosti (Hallin – Mancini 2008: 54). S touto odlišností deníků souvisí také rozdílné skupiny jejich čtenářů, a proto bylo vybráno několik deníků tak, abych mohl co nejvěrněji zmapovat celkový obraz *zkoumaných událostí* v českém celostátním tisku. Cílem této práce však není najít odlišnosti mezi jednotlivými deníky, nýbrž zjištění celkového obrazu událostí.³

3.4.2.1 Deník Mladá fronta DNES

Mladá fronta DNES byla do výzkumu vybrána jakožto jeden z nejprodávanějších deníků v České republice. Jeho vlastníkem je od roku 1995 německá firma RBVG (Rheinisch-Bergische Druckerei- und Verlagsgesellschaft), vydavatelem MAFRA, a.s. Jeho průměrný náklad v období mého zájmu, tedy v říjnu a listopadu 2005, činil 275 000 prodaných kusů na den, výjimkou je čtvrtek, kdy deník vychází s přílohou

³ Zjištění a popsání rozdílů mezi jednotlivými deníky při prezentaci zkoumaných událostí by vystačilo na celý další samostatný výzkum

a jeho průměrný náklad byl 466 000.⁴ Deník je členěn na jednotlivé sešity. V prvním sešitu jsou základní domácí a světové zpravodajství a názorové rubriky, druhý sešit patří ekonomickému zpravodajství, třetí sešit je regionální příloha, čtvrtý je vyhrazen sportu a v pátém sešitu jsou potom pravidelné přílohy Mladé fronty DNES.⁵ Největší procentuální podíl čtenářské základny má Mladá fronta DNES ve skupině lidí ve věku mezi 30 a 49 lety a to 47 %.⁶

3.4.2.2 Deník Právo

Deník Právo se transformoval z deníku Rudé právo, založeného roku 1920 českými komunisty. Změnou redakčního vedení prošel deník po revoluci v roce 1989, avšak přejmenování deníku z Rudého práva na Právo proběhlo až v roce 1995. Právo je označováno názorově za levicově orientovaný, konzervativní deník sympatizující s politikou ČSSD (Čulík 2002: 2). Šéfredaktorem deníku je již od roku 1990 Zdeněk Porybný, který je zároveň z 91,4 % vlastníkem Práva (Šmíd 2004). Vydavatelem deníku Právo je společnost Borgis a.s. Deník vycházel v říjnu a listopadu 2005 s průměrným denním nákladem 133 285 výtisků, vyjma sobotního vydání, kdy se prodaný náklad pohyboval průměrně okolo 373 560 výtisků.⁷ Čtenáři Práva jsou v průměru starší, než čtenáři Mladé fronty DNES, neboť 46 % jeho čtenářů se pohybuje ve věku mezi 45 a 65 lety⁸.

⁴ Zdroj : *Náklad periodického tisku*. Dostupné na: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk/> (20.2. 2013)

⁵ Zdroj : *Údaje o MF DNES*. Dostupné na: http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090720_BOP_A031215_MF1_MFDBROZURA.PDF (20. 2. 2013)

⁶ Zdroj : *Čtenáři MF DNES, Lidových novin a Metra*. Dostupné na: http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A110218_TVE_D1034.PDF (20.2. 2013)

⁷ Zdroj : *Náklad periodického tisku*. Dostupné na: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk/> (20.2.2013)

⁸ <http://pravo.novinky.cz/inzerce/profil.php> (20.2. 2013)

3.4.2.3 Hospodářské noviny

Hospodářské noviny jsou českým deníkem vycházejícím pětkrát týdně. Vznikly původně jako ekonomický týdeník UV KSČ. Po revoluci v roce 1989 se staly samostatným týdeníkem a v roce 1990 se proměnily v pravidelně vycházející český deník. Vydavatelem je firma Economia, a.s. Podle průzkumů mají Hospodářské noviny největší základnu mezi pravicovými čtenáři (35 %)⁹, mají nejvyšší zastoupení mezi firemními a institucionálními předplatiteli a z těchto důvodů se dají označit za nejvíce pravicový český deník. Vlastníkem je firma Handelsblatt. V domácím zpravodajství se snaží odlišit „výběrem a zpracováním témat, důrazem na vážnější a přitom poutavě zpracovaná témata, která by měla jít pod povrch dění běžného dne“ (Rosůlek 2009: 212).

3.4.3 Redukce výzkumného vzorku

Z celkového počtu 176 vygenerovaných článků databází Anopress jsem vyřadil články, které se v daném výčtu objevily opakovaně ve zcela totožném znění, články z rubriky Sport, regionálních mutací jednotlivých novin a články, kde slova nepokoje a Francie nebyla použita v souvislosti se mnou zkoumanými událostmi. Výsledný počet analyzovaných článků po provedení této redukce byl 113. V Mladé frontě DNES bylo analyzováno 54 článků, v deníku Právo 34 článků a v Hospodářských novinách 25. Mladá fronta DNES se tedy nepokojům věnovala o něco více než ostatní zkoumané deníky. Vyšší počet článků v Mladé frontě DNES byl způsoben především rubrikou nazvanou „Paříž v plamenech“, která vyšla 8. 11. 2005 a díky ní bylo analyzováno 12 článků pouze z tohoto dne.

⁹ Informace z webových stránek <http://economia.ihned.cz/> (20.2.2013)

3.4.4 Metodologie

Jako hlavní výzkumnou metodu, pomocí které jsem se pokusil o klasifikaci a rozřídění dat, jsem ve své práci využil nejfrekventovanější postup při výzkumech mediálních obsahů a to obsahovou analýzu (Reifová 2004b: 7). Podle přesně stanovených kroků je nutné v rámci obsahové analýzy nejprve zvolit vzorek obsahu, v druhém kroku vytvořit relevantní rámec kategorií, za třetí je potřeba určit kódovací jednotky, kterými mohou být slovo, odstavec, článek apod., spočítat četnosti předem určených jednotek obsahu příslušících k tématu a umístěných do připraveného schématu, tedy kódovat a v pátém kroku přistoupit k interpretaci výsledků (McQuail 1999: 308). Cílem obsahové analýzy je kvantitativní popis mediovaných obsahů, a výsledkem musejí být intersubjektivní jednoznačná přesná data (Reifová 2004b: 33). K výsledkům výzkumu by měl být schopen dojít každý výzkumník, který by provedl výzkum založený na stejných jednotkách. Obsahová analýza je do vysoké míry strukturovaná a důraz je kladen na vysokou reliabilitu. Díky této metodě je výzkumník schopen zpracovat velké množství mediovaných obsahů a výsledky se dají přehledným způsobem vyjádřit v číselných hodnotách, tabulkách a grafech a jednoduše připravit výsledky pro statistickou analýzu (McQuail 1999: 308).

Tato metoda má podle McQuaila také své nevýhody, které spočívají v její neúplnosti a selektivě, jež je přítěží při hlubším porozumění problému a uchopení jemných nuancí v latentních diskursivních úrovních textu. Další riziko tohoto postupu spočívá ve vnášení vlastních významů do zkoumaných jednotek prostřednictvím našich výchozích hypotéz a kategorií vytvořených před jejich aplikací a výsledky tak mohou být zkresleny subjektivní interpretací výzkumníka (Tamtéž: 309).

Vkládání vlastních významů a ovlivnění výzkumu jsem se pokusil omezit tím, že jsem kategorie, do nichž jsem články v průběhu analýzy

třídil, vytvářel až v průběhu prvního čtení vygenerovaných článků, což Vreese definoval jako induktivní přístup k obsahové analýze (Vreese 2005: 53 – 54).

4 ANALYTICKÁ ČÁST

4.1 Interpretace dat výzkumného vzorku

Pro zjištění způsobu, jakým český celostátní tisk referoval o nepokojích ve Francii v roce 2005, jsem si definoval několik kategorií, do kterých jsem v průběhu analýzy zařazoval články z jednotlivých novin. Tyto kategorie jsem si vymezil po prvním přečtení a současné redukci článků (popsané v kapitole 3.4.3). Celkem bylo v mém výzkumu vytvořeno 7 kategorií pro první výzkumnou otázku, tedy témata, která se v člancích objevovala. Stejným způsobem jsem si vytvořil také 4 kategorie pro zařazování aktérů podílejících se na nepokojích, podle jejich označení v českém tisku. Články jsem rozdělil a počítal jejich četnost v konkrétních kategoriích.

V rámci analytické části zabývající se tématy ve vybraných člancích jsem jako první kategorii určil *integrační politika*. Druhou kategorií byli imigranti a *přistěhovalectví*. Třetím tématem bylo *náboženství*. Články dávající do souvislosti nepokoje s *chudobou*, *nezaměstnaností* a *ghetty* byly zařazovány do čtvrté kategorie. Do páté skupiny jsem zařazoval články kvůli prezentaci nepokojů jako výsledku zvyků a *kultury* bouřících se lidí. Články popisující *škody* a *důsledky* nepokojů pro Francii byly zařazovány do šesté kategorie. Jako *politický boj* jsem označil sedmou kategorii, kam byly tříděny články popisující výroky a kroky jednotlivých politiků v souvislosti s jejich volebními ambicemi.

V druhé části analýzy jsem se zaměřil na to, jakým způsobem byli během nepokojů označováni jejich aktéři. Pro potřebu tohoto oddílu jsem vytvořil 4 kategorie. Do první kategorie byly zařazovány články, ve kterých byli aktéři označováni jako *mladíci*. Druhý způsob popsání aktérů v českém tisku jsem definoval jako *rebelující jedince*, *výtržníky*, *žháře* a *radikály*. Třetí kategorií byly články, ve kterých byli aktéři pojímáni

a představování jako *imigranti*. Ve čtvrté kategorii jsou články, v nichž je dominantní označení aktérů jako vyznavačů islámu, *muslimů*.

V obou analytických částech mohly být články identifikovány do více kategorií najednou.

4.2 Témata

Nejprve bych se chtěl zaměřit na výsledky první části související s první výzkumnou otázkou, a to jaká témata pronikala do českého celostátního tisku a utvářela tak obraz nepokojů ve Francii v roce 2005. Výzkumný vzorek budu brát jako celek, neboť cílem této práce není komparace jednotlivých deníků. Jednotlivá témata představím sestupně od nejvíce zastoupeného, k nejméně četnému.

4.2.1 Přistěhovalectví

Z výzkumu se ukazuje (Tabulka 1), že nejčastější kategorií, do které byly články z celého výzkumného vzorku zařazeny, se stala kategorie nesoucí téma *přistěhovalectví*. Do této kategorie byly zařazovány články, ve kterých byly nepokoje dávány do přímé souvislosti s přistěhovalci žijícími na předměstích Francie.

V Mladé frontě DNES, stejně jako v Hospodářských novinách, bylo toto téma nejčetnější a v deníku Právo byla tato kategorie druhá nejpočetnější. (Tabulka 2). Většina článků, která do této kategorie spadala, označovala aktéry stojící za nepokoji výhradně jako imigranty. Například ve článku, zabývajícím se mimořádným postupem francouzské vlády při řešení nepokojů, o nich bylo psáno takto:

[...] Právě od této chvíle začíná na pařížském předměstí Savignysur-Orge platit zákaz vycházení pro nezletilé. Snad děti afrických a arabských rodičů tuto noc stráví doma. Snad nepůjdou zakládat ohně. [...] Jsou to

*známé firmy, které mají kromě pouličního násilí na svědomí i krádeže. [...]*¹⁰

V tomto úryvku z článku je možné vyčíst přisouzení výtržností právě přistěhovalcům, kteří jsou zároveň prostřednictvím citace starosty města označeni za dlouhodobý problém, o kterém se obecně ví. Téma přistěhovalectví bylo v dalších článcích umocněno například tím, že při popisu nepokojů a jejich rozšíření po městech Francie bylo o této skutečnosti referováno takto:

*[...] nákaza vycházející z frustrace dospívajících dětí afrických a arabských imigrantů se přelila do dalších tří set míst [...]*¹¹

V článku zabývajícím se náchylností ostatních zemí Evropy k podobným událostem, byl potom jako hlavní kritérium považován počet přistěhovalců v zemi. Takto bylo například upozorňováno, že v

*[...] Německu také vznikají čtvrti s vysokým podílem přistěhovalců, kteří se stále více oddělují od ostatní společnosti[...] a tato země se [...] vážně nevěnovala integraci přistěhovalců [...]*¹²,

což může mít vliv na rozpoutání podobných nepokojů, jakým čelila Francie.

4.2.2 Chudoba

Kategorie přistěhovalectví byla velmi úzce svázána s druhým nejčastěji se objevujícím tématem v mé analýze, které jsem nazval chudoba. Mladá fronta DNES ho reflektovala v 33,3 % svých článků, Hospodářské noviny v 36 % a Právo v 35,3 %. V deníku Právo byla tato kategorie zastoupena nejpočetněji (Tabulka 2). Do této skupiny článků byly řazeny takové, které popisovaly životní úroveň bouřících se lidí, jejich

¹⁰ Zákaz nezákaz, "známé firmy" vyrážejí do noci, Mladá fronta DNES, 10.11.2005

¹¹ Francie: úřady sáhly po zákazu vycházení, Mladá fronta DNES, 09.11.2005

¹² Němečtí politici chtějí zlepšit integraci přistěhovalců, Hospodářské noviny, 8. 11. 2005

ekonomické a sociální problémy a bariéry života ve francouzské společnosti. Nepokoje se rozšířily po předměstích velkých francouzských měst a právě charakteristiky života na předměstích byly hlavním tématem těchto článků. Předměstí, na kterých se odehrávaly pouliční boje, byla popisována jako místa,

*[...] kam za lepším mířily v uplynulých desetiletích statisíce imigrantů, postupně se však některé z nich staly zónou "chudých a neúspěšných", kteří se nedokázali plně zapojit do života nové vlasti [...]*¹³.

Dalším aspektem života na předměstích, který byl podle těchto článků katalyzátorem nepokojů, byla frustrace lidí vycházející především z vysoké míry nezaměstnanosti v těchto oblastech. Hospodářské noviny označily nepokoje za „*revoltu nezaměstnané mládeže*“¹⁴ a v Právu byl publikován rozhovor s jedním z bouřících se mladíků, který si stěžoval, že

*[...] jeho snaha o nalezení stálého zaměstnání je téměř beznadějná. "Snažím se najít práci, ale není to k ničemu. Pro nás je to mrtvý," [...]*¹⁵.

Mladá fronta DNES v tomto duchu vydala článek, ve kterém píše, že

*[...] poslední týdny odkryly to, co Evropa zatím jen tušila či spíš před čím zavírala oči: uvnitř ní dřímá časovaná bomba tvořená miliony mladých nezakotvených lidí bez budoucnosti. Nic nemají, nemají pro co žít, tedy ani co ztratit [...]*¹⁶.

4.2.3 Integrovní politika

Třetí nejčastější téma objevující se v mém výzkumném vzorku bylo definováno jako „*Integrovní politika*“. Z celkového zkoumaného souboru bylo do této kategorie zařazeno 34 článků (viz Tabulka 1).

¹³ Proč v ulicích náhle vzplála auta, Mladá fronta DNES, 08.11.2005

¹⁴ Politici ve Francii hledají řešení krize, Hospodářské noviny, 08.11.2005

¹⁵ Ghetta jsou známý a letitý problém, Právo, 09.11.2005

¹⁶ Násilí ve Francii utichá. Na jak dlouho?, Mladá fronta DNES, 16.11.2005

V těchto článcích se často objevovala kritika francouzského imigračního modelu (popsaného v kapitole 2.3), který je v nich vykreslován jako neúspěšný. Nepokoje v článcích zapadajících do této kategorie byly pojímány ze širšího historického vývoje a jejich kořeny byly představovány především v selhání politiky Francie. Právo uvedlo, že

[...] "smlouva" mezi francouzským státem a největší přistěhovaleckou komunitou v Evropě ztroskotala. Tato smlouva na jedné straně říká, že imigranti se musejí přizpůsobit zákonům a zvykům země, do níž přišli. Naproti tomu mají právo využívat výhod života v republice, která je založena na ideálech rovnosti, volnosti a bratrství [...].¹⁷

což vysvětluje skrze neschopnost státu snížit nezaměstnanost a sociální nouzi mezi přistěhovalci. Deníky popisují francouzskou přistěhovaleckou politiku jako rozporuplnou, neboť

[...] na jedné straně otevřela náruč téměř všem, kdo přicházejí ze severní Afriky, aby ve Francii takřkajíc začali nový život [...].¹⁸

ale zároveň se již nedokázala postarat o jejich potomky, kteří mají stále větší problémy při hledání zaměstnání a jejichž nespokojenost teď zapříčinila nepokoje na předměstích.

Do této kategorie také byly tříděny články, které si všímaly i jiných problémových aspektů, které vedly mladé lidi k nepokojům a které nedokázala francouzská politika vyřešit. Právo upozorňuje, že přes vysoké investice do předměstí ze strany státu se nepodařilo takřka nic změnit a dodává, že

[...] Politici by měli mnohem důrazněji bojovat proti drogám, vysoké nezaměstnanosti mladých či nedostatečné podpoře při studiu [...].¹⁹

¹⁷ Erdogan vidí jednu z příčin v zákazu muslimských šátků, Právo, 08.11.2005

¹⁸ Kde jsou kořeny nynějšího dramatu oťřásajícího Francií, Právo, 04.11.2005

¹⁹ Ghetta jsou známý a letitý problém, Právo, 09.11.2005

Problému si všímá i Mladá fronta DNES, když píše, že stát v těchto oblastech neklade dostatečný důraz na rozvoj vzdělání.

*[...] Na sídlištích učí ti nejhorší učitelé, nikdo jiný o to nestojí [...]*²⁰.

Popsané problémy nebyly připisovány žádné konkrétní straně nebo vládě, ale naopak se deníky shodovaly, že

*[...] Plány vzešlé z vlád levicových i pravicových neodvedly mladé lidi z ulic, ze spárů drogových dealerů, islámských radikálů ani ze slepých uliček. Ani desetiletí existující schémata obnovy nezbavila předměstí nádechu rozvojového světa [...]*²¹.

4.2.4 Škody

Čtvrté téma, které bylo zahrnuto do mé analýzy, jsem nazval „škody“. Do kategorie s tímto tématem jsem zařazoval články, ve kterých popisovali čeští novináři následky, se kterými se musela Francie během nepokojů vypořádat a to především z finančního hlediska. V celkovém výzkumném vzorku bylo téma obsaženo v 30 % článků (Tabulka 1). V rámci jednotlivých deníků toto téma potom představovalo 31,5 % článků v Mladé Frontě DNES, 29,4 % v Právu a 28 % v Hospodářských novinách (Tabulka 2). Každý den přinášely články statistiky s počty zničených budov, shořelých automobilů, vypálených obchodů, restaurací apod. Autoři článků, zařazených do této kategorie, se zabývali tím, jaké dopady to bude mít pro Francii.

*[...] Takřka šest tisícovek ohořelých vraků. Taková je bilance slepého násilí v Paříži. Všechny asi napadá stejná otázka: Kdo tohle zaplatí? [...] Zákon z roku 1983 říká, že pokud během "shromáždění" [...] vzniknou škody, je za ně odpovědný stát. [...]*²²

²⁰ Bohémská čtvrť se o boje nestará, Mladá fronta DNES, 10.11.2005

²¹ Ve Francii hledají řešení krize, Hospodářské noviny, 08.11.2005

²² Kdo zaplatí všechny ty škody?, Mladá fronta DNES, 09.11.2005

Často se také v člancích objevovaly odhady, jaké budou mít nepokoje vliv na hospodářství země, především cestovní ruch.

*[...] Sdružení francouzských velkopodnikatelů Medef označilo situaci za vážnou a vyzvalo úřady k obnovení veřejného pořádku. [...] „Obraz Francie je hluboce poznamenán. Ve hře je přitažlivost Francie“ [...] Vlády některých zemí varovaly své občany před cestami do ohrožených oblastí Francie. Učinily tak již například USA, Británie, Japonsko, Austrálie, Rusko, Kanada a Rakousko. České ministerstvo zahraničí občanům doporučilo, aby na předměstích Paříže a dalších francouzských měst dbali zvýšené opatrnosti [...]*²³

Tato informace byla obsažena v článku, který referoval o první oběti a vážnost jí byla dodána citací Nicolase Bouzoua, hlavního ekonoma výzkumného ústavu Xerfi. Zároveň byla pro čtenáře potvrzována tím, že z důvodu bezpečnosti již některé státy nedoporučují cestovat do Francie.

Hospodářské noviny se zabývaly také ryze ekonomickými otázkami a důsledky francouzských nepokojů na světový trh, když informovaly, že:

*[...] Pokračující násilnosti ve francouzských městech podle analytiků podkopávají důvěryhodnost eura. Jeho kurs vůči americkému dolaru včera spadl na dvouleté minimum. [...] „Nepokoje nejvíce poškodí důvěru ve francouzskou ekonomiku, druhou největší v eurozóně, což bude mít dopad i na společnou měnu.“ [...]*²⁴

4.2.5 Politický boj

Specifickou kategorií témat, která byla zastoupena v rámci mé analýzy ve 28,3 % článků (Tabulka 1), byla kategorie politického boje. Toto téma bylo nejčastěji reflektováno v Právu (35,3 %), v Mladé frontě

²³ Násilí ve Francii má první oběť, Právo, 08.11.2005

²⁴ Euro doplácí na nepokoje ve Francii, Hospodářské noviny, 09.11.2005

DNES bylo zařazeno do kategorie 25,9 % článků a v Hospodářských novinách 24 % (Tabulka 2). Novináři při popisu mnou zkoumaných událostí věnovali velkou pozornost postojům konkrétních politiků k aktérům nepokojů a jimi navrhovanými řešeními vzniklé situace. Důležitou roli připisoval český tisk blížícím se prezidentským volbám a „sbírání politických bodů“ budoucích kandidátů při zaujímání rozdílných postojů k událostem. V těchto článcích si nejvíce všímali slov a politických kroků tehdejšího prezidenta Jacquese Chiraca, premiéra Dominique de Villepina a ministra vnitra Nicolase Sarkozyho, které uváděli jako nejpravděpodobnější protikandidáty zmíněných voleb.

Sarkozy, u kterého si deníky všímaly také jeho přistěhovaleckého původu²⁵, byl nejprve označován jako jediný politik, který se na situaci snažil najít řešení, a dodávaly, že

[...] jak Jacques Chirac, tak premiér Dominique de Villepin nechali svého ministra vnitra v problémech "vykoupat [...]"²⁶.

To bylo připisováno právě boji o prezidentské křeslo. Deník Mladá fronta DNES však po skončení nepokojů označil Nicolase Sarkozyho za „skrytého vítěze“. Nicolas Sarkozy, tedy politik, který v průběhu nepokojů používal velmi ostrá slova adresující nejen aktérům nepokojů, ale všem přistěhovalcům žijícím na předměstích velkých měst Francie.

[...] nazval děti arabských a afrických přistěhovalců zapalující auta "sebrankou" a "chátrou". Jde o ostrá slova, kterými si Sarkozy dláždí cestu do prezidentského křesla [...]"²⁷

Toto tvrzení bylo podkládáno statistikami, které ukazovaly, že ministra Sarkozyho v tomto jeho tvrdém postupu k přistěhovalcům

²⁵ Francie platí cenu. Ale za co?, Mladá fronta DNES, 12.11.2005

²⁶ Boj nezuří jen v ulicích, ale i mezi politiky, Mladá fronta DNES, 05.11.2005

²⁷ Jak nepokoje pomáhají Sarkozymu do čela Francie, Mladá fronta DNES, 19.11.2005

podporuje 76 % Francouzů.²⁸ Zároveň byl ale Sarkozy prezentován velmi negativně a při rozhovorech s obyvateli předměstí obviňován, že jen situaci zhoršuje.

*[...] Stále vidíme na obrazovce tvář Sarkozyho a to ve mně vyvolává vztek. Mám chuť vše zapálit, když na nás plive [...]*²⁹.

Z těchto vybraných úryvků je názorně vidět postoj Francouzů jako majoritní skupiny k obyvatelům obývajícím předměstí. Potvrzuje to kategorizování do skupin „my“ a „oni“ přesně podle popsaného automatického začleňování cizinců do skupiny „ten druhý“, „který je reprezentován jedincem, mladým imigrantem, mezi jehož charakteristiky se dále zařadil původ (Arab) a náboženské vyznání (islám)“ (Noiriel 2012: 139). Noiriel vznik tohoto stereotypu připisuje sdělovacím prostředkům, neboť začaly upřednostňovat kolektivní „my“, které v očích francouzské veřejnosti potvrzovaly skrze konflikty na Blízkém východě a delikvenci mladých lidí z francouzských předměstí (Tamtéž).

Jacques Chirac byl v člancích naopak kritizován za jeho opožděné a nedostatečné řešení, které nabídl, a podle deníků jeho preference výrazně klesly³⁰.

4.2.6 Náboženství

Jedním z problémů předměstí francouzských měst, který vyzdvihovali autoři analyzovaných článků, bylo vyznání lidí, kteří tam žijí. „*Jednou ze základních optik při interpretacích uvedených událostí byla optika poukazující na vzpouru muslimů. Tento náhled byl samozřejmě podporován i dobovým kontextem, ve kterém byly výrazně problematizovány otázky spojené s terorismem*“ (Sitek 2012: 51). Do této kategorie bylo vytříděno téměř 18 % článků. Nejvíce byly zastoupeny

²⁸ Výtržníci zaútočili v centru Lyonu, Hospodářské noviny, 14.11.2005

²⁹ Mladíci "soutěží" o to, kdo vypálí nejvíce aut, Mladá fronta DNES, 08.11.2005

³⁰ Policie: předměstí se zklidňují, Právo, 16.11.2005

články s tímto tématem v Mladé frontě DNES (22,2 %), v deníku Právu bylo téma reflektováno v 11,8 % a v hospodářských novinách 16% (Tabulka 2). Sitkovo tvrzení podporuje například článek, ve kterém se autoři snažili odhalit pozadí nepokojů a napsali:

*[...] Druhé klíčové slovo našeho pátrání po kořenech násilností tedy zní: Usámová válka. Když bin Ládín zaútočil na Spojené státy, jeho cílem ani zdaleka nebylo jen zabít - doufal, že vyprovokuje střet Západu a islámu. To se mu daří, zvláště po nepříliš úspěšném americkém tažení v Iráku. V Evropě v posledních letech dramaticky přibývá radikalismu, také islámští extremisté získávají stále větší hlas. Muslimové se cítí v ohrožení - nemusí nutně schvalovat Usámovy krvavé činy, avšak často vám řeknou: "Bojuje za nás, po celém světě jsou muslimové vraždění a tomu je třeba se postavit." [...]*³¹

4.2.7 Odlišná kultura

Posledním tématem, které jsem zahrnul do své analýzy, byla „kultura“. V kategorii zahrnující toto téma se objevily články, ve kterých autoři popisovali předměstí nebo výtržníky jako místa s odlišnou kulturou a zvyky. Do této kategorie bylo začleněno 7 % všech článků.

Jedním z katalyzátorů nepokojů se podle francouzské vlády staly také texty rapperů. Toho si všimly Hospodářské noviny, když vydaly článek, který se věnoval obviněnému rapperovi, jehož texty prý spoluvytvářely napjaté ovzduší na chudých předměstích.

*[...] Mezi obviněnými je černošský zpěvák, který si říká Monsieur R. Píseň, o kterou jde, se jmenuje FranSSe, a Monsieur R v ní mimo jiné skanduje "rád bych viděl Paříž spálenou napalmem jako Vietnam" [...]*³²

³¹ Proč v ulicích náhle vzplála auta, Mladá fronta DNES, 08.11.2005

³² Francouzští politici vytáhli proti rapperům, Hospodářské noviny, 25.11.2005

Za další problém vycházející z odlišných zvyků lidí žijících na předměstí francouzských měst byla označována tamní polygamie.

*[...] Poslanec UMP a starosta jednoho z postižených pařížských předměstí Pierre Cardo řekl, že nejhorší mladí výtržníci v jeho obci Chanteloupes-Vignes pocházejí zpravidla z polygamiálních rodin [...]*³³

4.3 Aktéři

V druhé části analýzy jsem se ve vybraných denících zaměřil na označování jedinců, kteří stáli za nepokoji na francouzských předměstích v roce 2005. Výsledky z této části rozšířím o popis zvolených kategorií a interpretaci dat, která do nich byla zařazována.

4.3.1 Výtržník

Kategorii, která byla v rámci mého výzkumu nejpočetněji zastoupena, jsem pojmenoval jako „výtržník“ nebo „vanda“. Z celkového výzkumného vzorku bylo do této kategorie zařazeno téměř 47 % článků (Tabulka 3). Již z definice vandala jako člověka, který „*svévolně poškozuje a ničí veřejný nebo soukromý majetek či podobné statky, většinou pro vlastní potěšení nebo seberealizaci a často mu chybí pro takový čin nějaký jasný motiv*“³⁴, můžeme vyčíst velice negativní konotace spojené s takto označenými lidmi, vycházející především z bezdůvodnosti jejich činů a ničení veřejného majetku. Do této kategorie proto byly zařazovány takové články, ve kterých byli aktéři označováni bez bližšího přiblížení jako „výtržníci“, „vandalové“, „žháří“, „chuligáni“ nebo „rebelové“. Za výtržníka může být označen člověk, který je spojen s činem, při němž došlo k hrubému narušení občanského soužití a veřejného pořádku.³⁵ V těchto článcích byli lidé představováni jako viníci a narušitelé veřejného prostoru

³³ Francie: za nepokoje může i polygamie, Mladá fronta DNES, 18.11.2005

³⁴ Vandalismus, dostupné na: http://www.ostrava-martinov.cz/zpravodaj_martin/2007-26-Vandalismus.html (20.2. 2013)

³⁵ <http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vytrznost-21837.html> (20.2.2013)

většinou bez popisu důvodů k jejich činům.

4.3.2 Imigrant

Při hledání označování pro aktéry nepokojů v českém tisku jsem jako další kategorii určil zahrnující slovo „*imigrant*“. Autoři článků, které byly zařazovány do této skupiny, přidělovali jako hlavní charakteristickou vlastnost aktérovi to, že je imigrant. Toto označení se v člancích objevilo ve 45 %, což byla druhá nejvyšší hodnota v rámci této části analýzy (Tabulka 3). Autoři článků v tomto případě o násilnostech referovali například takto:

*[...] Řádění potomků arabských a afrických přistěhovalců, na předměstích velkých francouzských měst lehce polevuje [...]*³⁶.

4.3.3 Muslim

Třetím nejčastěji se objevujícím označením, které bylo přidělováno aktérům nepokojů v českém tisku, bylo slovo „*muslim*“. Toto pojmenování bylo obsaženo ve 23 % článků (Tabulka 3). Muslim jako označení aktérů nepokojů nejvíce využívala Mladá fronta DNES, která ho použila ve 35 % analyzovaných článků. Deník Právo a Hospodářské noviny oproti tomu toto označení použily pouze ve 12% svých článků (Tabulka 4). Způsob označování zařazený do této kategorie vystihuje článek z titulní strany Mladé fronty DNES ze 4. listopadu 2005, kdy článek začínal větou „*Potyčky mladých muslimů s policií se rozrůstají*“ a dále pokračoval takto:

*[...] První výstřely zazněly v noci na včerejšek, po sedmi dnech dramatických potyček mezi policií a rozzuřenými gangy mladých lidí z přistěhovaleckých rodin. Převážně jde o mladé muslimy, kteří nemohou sehnat práci. [...]*³⁷

³⁶ Francouzi se obávají, co přinese víkend, Mladá fronta DNES, 18. 11.2005

³⁷ Na předměstí Paříže se střílí, Mladá fronta DNES, 04.11.2005

4.3.4 Mladík

Kategorie „*mladík*“ byla zahrnuta do mého výzkumu jako soubor označení, které se vyskytovalo v celém výzkumném vzorku téměř ve 20 % (Tabulka 3). Aktéři nepokojů v této skupině byli označováni bez ostatního popisu jako mladíci. Tato skupina článků se vyznačovala velmi neutrálním zabarvením vůči minoritám, nebo jiným výše popsaným problémům a články se soustředily především na popis událostí. Autoři v článcích v rámci této kategorie tedy referovali o událostech například takto:

*[...] Zbraní mladíků z panelákové čtvrti Bobigny severovýchodně od Paříže jsou zapalovače. [...] Podpálená auta navíc obvykle nepatří majetným Francouzům, kterým rozvášnění mladíci nemohou přijít na jméno, ale znovu spíš přistěhovalcům. [...] Co mladíci protesty sledují? [...]*³⁸

Mladá fronta DNES toto označení také používala například při rozhovoru s účastníkem nepokojů:

*[...] "Je to pro nás vzrušení, prostě si s pořádkovými silami hrajeme," komentoval situaci dvacetiletý mladík, který nechtěl uvést své jméno. "Dokud nás bude policie provokovat, budeme pokračovat. Doneseme si Molotovovy koktejly, pétanqueové koule i kamení." [...]*³⁹

³⁸ Francií dál otřásá pouliční násilí, Hospodářské noviny, 07.11.2005

³⁹ Na předměstí Paříže se střílí, Mladá fronta DNES, 04.11.2005

5 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo odhalit a popsat mediální obraz nepokojů na předměstích francouzských měst, který byl utvářen českým tiskem, respektive deníky Mladá fronta DNES, Právo a Hospodářské noviny.

V teoretické části jsem představil oblast svého zájmu v této práci, popsal události, kterých se týká, a dále jsem přiblížil problémy předměstí francouzských měst. V rámci mého výzkumu jsem hledal označení pro aktéry nepokojů, která byla ve vybraných denících nejčastěji používána. Z tohoto důvodu jsem přiblížil symbolickou moc jazyka, přesněji řečeno veřejného označování jedinců a zviditelňování určitých témat ve společnosti. V rámci mé práce byla provedena analýza vybraných českých deníků, proto jsem se v rámci teoretické části také zaměřil na to, jakým způsobem média mohou konstruovat realitu a skrze jaké mechanismy může docházet ke zviditelňování některých témat, využitím teorie mediální konstrukce reality a nastolování agendy, rozšířené o teorie Primingu a Framingu.

V empirické části jsem představil blíže zkoumaný problém, výzkumné otázky a způsob jejich operacionalizace. Popsal jsem data, která byla pro výzkum sesbírána, metodu jejich sběru, důvody a způsob jejich redukování. V empirické části jsem také zdůvodnil výběr konkrétních deníků a přiblížil jejich charakteristiky, na základě kterých byly do mé práce zařazeny. Na závěr této části jsem popsal obsahovou analýzu, metodologii této práce.

Analytická část se zaměřuje na vlastní interpretaci získaných dat. V první části jsem se zabýval první výzkumnou otázkou, tedy hledáním témat, která pronikala do českého tisku, jejich zařazování do vytvořených kategorií a počítání četností. Nejčastější téma, které bylo obsaženo v mé analýze, spojovalo nepokoje s přistěhovalci. Článků s tímto tématem bylo ve výzkumném vzorku 35,4%. Druhou nejčetnější kategorií byla skupina

článků nesoucí téma chudoby a nezaměstnanosti na předměstích velkých francouzských měst. Spojování nepokojů s tímto problémem se v rámci mé analýzy objevilo ve 34,5 % všech článků. Nad 30% četnosti se v celém výzkumném vzorku dostaly ještě dvě kategorie a to téma, které popisovalo selhání integrační politiky Francie a téma popisující následky pro Francii ze širšího hlediska. Tyto dvě kategorie byly zastoupeny shodně ve 30,1 % článků. Dá se tedy říci, že pro českého čtenáře byly nepokoje nejčastěji prezentovány v kombinaci těchto témat, přičemž největším problémem, se kterým byly nepokoje spojovány, bylo přistěhovalectví a špatné sociální podmínky, ve kterých tito přistěhovanci ve Francii na periferii velkých měst žijí. Tento mediální obraz nepokojů byl dokreslován nezvládnutou, nebo nefungující asimilační politikou Francie, kvůli které se budou muset Francouzi potýkat se škodami v hospodářství země, především v rámci ztráty jejího obrazu jakožto bezpečné země nejen v oblasti turistického ruchu, ale také ekonomické sféry. Dalším tématem, které se v analyzovaných denících objevilo ve 28,3 %, byl politický boj mezi nejpravděpodobnějšími kandidáty na prezidentské křeslo v nadcházejících prezidentských volbách. V rámci tohoto tématu byl obraz nepokojů představován jako politická hra, v níž každý tah může přinést jednomu kandidátovi hlasy veřejnosti a druhý o ně přijít. V 17,7% byly nepokoje dávány do souvislosti s náboženstvím přistěhovačů, tedy především s islámem. S touto kategorií částečně také souviselo téma odlišné kultury a zvyků lidí žijících na předměstí, které bylo analyzováno v 7,1 % článků.

V druhé polovině analytické části jsem se zaměřil na výsledky vztahující se k druhé výzkumné otázce, tedy označování jedinců, kteří byli s nepokoji dávání do souvislosti. Pro tuto otázku jsem vytvořil čtyři kategorie, do kterých jsem články zařazoval. Nejčastějším označením, které bylo přiděleno aktérovi nepokojů, se v mé analýze ukázalo jako *výtržník*, který byl obsažen ve 46,9 % článků. Do této kategorie byly také

zařazeny významově blízká slova jako *vandal*, *žhář*, *chuligán* či *rebel*. Všechna tato slova odkazují na jedince, který narušuje veřejný pořádek a ničí majetek ostatních. Druhým nejčastěji se objevujícím pojmenováním pro aktéry nepokojů se stalo slovo *imigrant*. Toto označení se objevilo ve 45,1% článků. *Muslim* jako označení aktéra bylo třetí nejčastější a bylo obsaženo ve 23 % všech analyzovaných článků. Označení, které bylo v článcích využíváno především z důvodu jeho neutrálnosti, bylo neseno slovem *mladík* a objevilo se v 19,5 % výzkumného vzorku.

Celkově ze dvou nejčastějších vykreslení aktéra jako výtržníka a imigranta tedy můžeme říci, že byli tito lidé označováni jako jedinci, kteří nejsou součástí francouzské společnosti, což odpovídá kategorizování jedinců do skupiny „oni“ popsané v kapitole 2.4. Tato zmíněná kategorizace byla přenášena do českého tisku nejen skrze označení aktérů jako cizinců, ale také při popisování politických kroků Nicolase Sarkozyho, kdy byly uváděny statistiky o jeho úspěšnosti vytěžené z nepokojů v majoritní skupině Francouzů, jeho potencionálních voličů v nadcházejících prezidentských volbách, a zároveň rozhovory s lidmi z francouzských předměstí, centra nepokojů, kteří se bránili nejen proti slovu *Racaille*, kterým je opakovaně Sarkozy označoval, ale také proti celkové diskriminaci, způsobené jejich společenským vyloučením, spojovaným s životem na předměstích.

6 SEZNAM LITERATURY

- Barša, Pavel. 2003. *Politické teorie multikulturalismu*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury
- Baršová, Andrea, Barša Pavel. 2005. *Přistěhovalectví a liberální stát. Imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: MPÚ MU.
- Bauman, Zigmund. 2004. *Myslet sociologicky*. Praha: SLON.
- Berger, L. Peter, Luckmann, Thomas. 1999. *Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii*. Brno: CDK.
- Burton, Graeme, Jiráček, Jan. 2001. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister & Principal.
- Čulík, Jan. 2002. *Study of Czech Media*. University of Glasgow. Dostupné z: <www.arts.gla.ac.uk/Slavonic/Czech_Media.doc>
- Entman, M. Robert. 1993. „Framing: Towards Clarification of a Fractured Paradigm“. *Journal of Communication* 43 (4): 51-58.
- Hallin, Daniel, Mancini, Paolo. 2008. *Systémy médií v postmoderním světě*. Praha: Portál.
- Chaloupková, Jana, Šalamounová, Petra. 2006. „Postoje k imigrantům a dopadům migrace v evropských zemích.“ *Sociologický časopis/Czech Sociological Review* 42 (1): 57–80.
- Jiráček, Jan, Köpplová, Barbara. 2007. *Mediá a společnost*. Praha: Portál.
- Kastoryano, Riva 2006. „Territories of Identities in France.“ *Riots in France* [online] [cit. 10.3.2013]. dostupné na: <<http://riotsfrance.ssrc.org/Kastoryano/>>.

- McCombs, Maxwell. 2009. *Agenda Setting. Nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál.
- McQuail, Denis. 1999. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál.
- Noiriel, Gérard 2012. *Úvod do sociohistorie*. Praha: Slon.
- Radačičová, Simone. 2005. Francouzi nejvíce důvěřují Sarkozymu [cit. 10.3.2013]. dostupné z: <<http://blisty.cz/art/25741.html>>
- Reifová, Irena (a kol.). 2004a. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál
- Reifová, Irena. 2004b. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Nakladatelství Karolinum.
- Rosůlek, Přemysl (a kol.). 2009. *Média a politika. Vybrané problémy*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.
- Roy, Olivier 2005. „The nature of French Riots.“ *Riots in France* [online] [cit. 10.3.2013]. dostupné na: <<http://riotsfrance.ssrc.org/Roy/>>.
- Sitek, Pavel. 2011. „(Národní) identita a integrace přistěhovalců do společnosti ve Francii: úroveň diskursů a každodenní žitá realita.“ Pp 29-70 in Bittnerová, Dana, Moravcová, Miriam (ed.). *Etnické komunity. Integrace. Identita*. FHS UK.
- Sitek, Pavel. 2012. *Vybrané myšlenky z konceptu násilí Michela Wieviorky a jejich aplikace na analýzu nepokojů na předměstí ve Francii v roce 2005*. Plzeň: Université de Bohême occidentale.
- Škodová, Markéta, Červenka, Jan et al. 2008. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav AV ČR.

- Šmíd, Milan. 2004. „Případová studie o vlivu vlastnictví médií na jejich nezávislost a pluralitu“. *Ineko* [online] [cit. 10.3.2013]. Dostupné z: <http://www.ineko.sk/files/konf29102004_smid.pdf>.
- Thwaites, Tony, David, Lloyd - Mules, Warwick. 2002. *Introducing cultural and media studies: a semiotic approach*. Basingstoke: Palgrave.
- Toušek, Ladislav 2007. *Sociální vyloučení a prostorová segregace*. [online] [cit. 10.3.2013]. Dostupné z: <<http://antropologie.zcu.cz/socialni-vyloucení-a-prostorova-segregace>>.
- Trampota, Tomáš. 2006. *Zpravodajství*. Praha: Portál.
- Vreese de, H. Claes. 2005. „News Framing: Theory and Typology“. *Information Design Journal + Document Design* 13 (1): 51 – 62.
- Wanta, Wayne. 1997. *The Public and The National Agenda: How People Learn About Important Issues*. Mahwah: Lawrence Erlbaum.
- Wieviorka, Michel 2005. „Violence in France.“ *Riots in France* [online] [cit. 10.3.2013]. Dostupné na: <<http://riotsfrance.ssrc.org/Wieviorka/>>.
- Wihtol de Wenden, Catherine, 2005. „Reflections “À Chaud” on the French Suburban Crisis.“ *Riots in France* [online] [cit. 10.3.2013]. Dostupné na: <http://riotsfrance.ssrc.org/Wihtol_de_Wenden/>.

Internetové zdroje:

http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090720_BOP_A031215_MF1_MFDBROZURA.PDF

http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A110218_TVE_D1034.PDF

<http://economia.ihned.cz/>

<http://pravo.novinky.cz/inzerce/profil.php>

<http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk/>

<http://www.anopress.cz>

<http://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vytrznost-21837.html>

http://www.ostrava-martinov.cz/zpravodaj_martin/2007-26-Vandalismus.html

[Dostupnost zdrojů ověřována ke dni 20.4.2013]

7 RESUMÉ

The aim of this bachelor thesis was to detect the media image of the riots in French suburbs in 2005, which was created in the Czech press. Articles were collected from three daily newspapers in this bachelor thesis and these three daily newspapers were Mladá fronta DNES, Právo and Hospodářské noviny in which was conducted content analysis of articles from the period between 27th October 2005 and 30th November 2005.

The first part of this analysis focused on subjects which were coming to the Czech press and shape the image of these riots. Seven categories were created in which I cataloged articles. Naming the actors of riots was searching in the second part of the analysis. Four categories were created to detect the act of naming the actors. The results were interpreted and supplemented by qualitative description.

8 PŘÍLOHY

Obsah

1 Absolutní a relativní četnost témat

1.1 Tabulka 1. Absolutní a relativní četnost témat v celém výzkumném vzorku

1.2 Tabulka 2. Absolutní a relativní četnosti kategorií témat v denících Mladá fronta DNES, Právo a Hospodářské noviny

2 Absolutní a relativní četnost kategorií označení aktérů

2.1 Tabulka 3. Absolutní a relativní četnost kategorií označení aktérů v celém výzkumném vzorku

2.2 Tabulka 4. Absolutní a relativní četnosti kategorií označení aktérů v denících Mladá fronta DNES, Právo a Hospodářské noviny

1 Absolutní a relativní četnost témat

Tabulka 1. Absolutní a relativní četnost témat v celém výzkumném vzorku (n=113)

	absolutní četnost	relativní četnost
Integrační politika	34	30,1 %
Přistěhovalectví	40	35,4 %
Náboženství	20	17,7 %
Chudoba	39	34,5 %
Odlišná kultura	8	7,1 %
Škody	34	30,1 %
Politický boj	32	28,3 %
Celkem ⁴⁰	207	183,2 %

⁴⁰ Jednotlivé články mohly být zařazovány do více kategorií a z toho důvodu relativní četnost může přesáhnout 100%

Tabulka 2. Absolutní a relativní četnosti kategorií témat v denících Mladá fronta DNES, Právo a Hospodářské noviny

	Mladá fronta DNES (n=54)		Právo (n=34)		Hospodářské noviny (n=25)	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Integrační politika	18	33,3 %	9	26,5 %	7	28 %
Přistěhovalectví	19	35,2 %	11	32,4 %	10	40 %
Náboženství	12	22,2 %	4	11,8 %	4	16 %
Chudoba	18	33,3 %	12	35,3 %	9	36 %
Kultura	6	11,1 %	1	2,9 %	1	4 %
Škody	17	31,5 %	10	29,4 %	7	28 %
Politický boj	14	25,9 %	12	35,3 %	6	24 %
Celkem ⁴¹	104	192,6 %	59	173,5 %	44	176 %

2 Absolutní a relativní četnost kategorií označení aktérů

Tabulka 3. Absolutní a relativní četnost kategorií označení aktérů v celém výzkumném vzorku (n=113)

	absolutní četnost	relativní četnost
Mladík	22	19,5 %
Výtržník	53	46,9 %
Imigrant	51	45,1 %
Muslim	26	23,0 %
Celkem ⁴²	152	134,5 %

⁴¹ Jednotlivé články mohly být zařazovány do více kategorií a z toho důvodu relativní četnost může přesáhnout 100%

⁴² Jednotlivé články mohly být zařazovány do více kategorií a z toho důvodu relativní četnost může přesáhnout 100%

Tabulka 4. Absolutní a relativní četnosti kategorií označení aktérů v denících Mladá fronta DNES, Právo a Hospodářské noviny

	Mladá fronta DNES (n=54)		Právo (n=34)		Hospodářské noviny (n=25)	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
Mladík	10	18,5 %	8	23,5 %	4	16 %
Výtržník	28	51,9 %	15	44,1 %	10	40 %
Imigrant	22	40,7 %	14	41,2 %	15	60 %
Muslim	19	35,2 %	4	11,8 %	3	12 %
Celkem ⁴³	79	146,3 %	41	120,6 %	32	128 %

⁴³ Jednotlivé články mohly být zařazovány do více kategorií a z toho důvodu relativní četnost může přesáhnout 100%